

Social- och omsorgsförvaltningen
Sofia Åström
Johanna Palmstierna

2020-09-07

Dnr ON 2020-332

Social- och omsorgsnämnden

Redovisning av uppdrag från kommunfullmäktige att skapa förutsättningar för ett Fontänhus i Linköping

Förslag till beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens förslag godkänns.
2. Kommunfullmäktiges uppdrag till berörda nämnder anses därmed uppfyllt.

Ärende

Kommunfullmäktige beslutade den 22 januari 2019, § 18, att bifalla motionen ”Linköping behöver ett Fontänhus” och uppdrog till berörda nämnder att skapa förutsättningar för ett Fontänhus i Linköping.

En interimsstyrelse med ambition att starta ett Fontänhus bildades under 2018 med representanter från organisationen Funktionsrätt Linköping.

Social -och omsorgsförvaltningen har utrett om hela eller delar av verksamheter som finns idag med syfte att främja samvaro, gemenskap och sysselsättning för målgruppen psykisk funktionsnedsatta kan omvandlas till ett Fontänhus. Utredningen visar att brukarna är nöjda med verksamheter som erbjuds.

Social – och omsorgsnämnden föreslås stödja interimsstyrelsen i sitt fortsatta arbete att skapa ett Fontänhus genom att bevilja ett engångsbelopp på 5000 kronor som ett verksamhetsbidrag att användas till en förstudie i syfte att ytterligare kartlägga målgruppens behov och intresse. Medlen kan även användas för framtagande av underlag att använda i efterfrågan av sponsring hos näringsliv eller för att söka medel hos statliga organ vid utlysningar för ändamålet. Kommunfullmäktiges uppdrag till berörda nämnder föreslås därmed vara uppfyllt

Beslutsunderlag:
Tjänsteskrivelse Fontänhus utredning.docx

Bakgrund

Anita Jonasson Kroon (M) föreslog i en motion 2018 att Kommunfullmäktige skulle uppdra till berörda nämnder att skapa förutsättningar för tillskapandet av ett Fontänhus i Linköping. Motionären motiverade sitt förslag med att genom Fontänhusens arbete hade många människor som levt i utanförskap kunnat närma sig eget arbete eller studier. Motionen antogs och berörda nämnder fick i uppdrag att skapa förutsättningar för tillskapande av ett Fontänhus.

Fontänhus

Fontänhus finns idag i ett 30-tal länder och i 12 kommuner i Sverige. Ett Fontänhus ska bygga sin verksamhet på sina medlemmars behov och intressen samt ha en tvådelad inriktning, en arbetsorienterad del, där man utger stöd för att komma in på den ordinarie arbetsmarknaden, studera, eller bibehålla ett befintligt arbete genom att finna en trygghet, stabilitet och gemenskap. Den andra delen ska främja friskvård, sociala och kulturella aktiviteter. Alla aktiviteter och arbetsuppgifter är frivilliga och det är det friska hos medlemmen som ska uppmuntras vilket förstärker självförtroendet hos individen.

Engagemang för Fontänhus i Linköping

En interimsstyrelse med ambition att starta ett Fontänhus bildades under 2018 och består av personer med olika erfarenhet av psykisk ohälsa, bl.a. personer aktiva inom Funktionssätt Linköping. Ekonomiska medel för tillskapande av ett Fontänhus har sökts i form av stadsbidrag och olika former av fondmedel vilket interimsstyrelsen har fått avslag för. För ett Fontänhus behövs ekonomiska resurser för lokaler, hyra och personal.

De lokaler som idag används av brukarorganisationerna är, enligt interimsstyrelsen, inte ändamålsenliga då det finns önskemål om att Fontänhus bör vara en enskild lokal med tillgång till bland annat tillredningskök för att kunna driva café. Detta då den arbetsinriktade dagen ska erbjuda ett varierat utbud av arbetsuppgifter och vara fördelade på enheter som bland annat innefattar kök, kontor och husets drift med flera olika ansvars- och arbetsområden.

Interimsstyrelsen exemplifierar det arbetsinriktade och rehabiliterande arbetssättet med att ett kök erbjuder arbetsuppgifter med en låg ingångströskel som alla kan förstå och ta del av, både vid planering till genomförande. Att arbeta och även äta tillsammans med ett meningsfullt mål kan ge större tillfredsställelse, social kompetens och självkänsla. Arbetet utförs av medlemmar och handledare sida vid sida med målet att var och en ska nå bästa möjliga välbefinnande och livskvalitet.

Lokalerna i sig bidrar till arbetsuppgifter av praktisk natur som även omfattar kvalificerade arbetsuppgifter som budgetering, ekonomisk redovisning och näringsberäkningar.

Redovisning av förutsättningar för tillskapande av Fontänhus

Enligt Försäkringskassans statistik från mars 2020 fanns det i Linköping 1218 personer som var sjukskrivna enligt kodningen psykisk sjukdom, syndrom eller beteendestörningar, av dessa var 895 kvinnor och 323 män.

Verksamheter som bedrivs på uppdrag av social- och omsorgsnämnden

I dagsläget finns flera verksamheter i Linköping med syfte att främja samvaro, gemenskap och sysselsättning för målgruppen psykisk funktionsnedsatta. Dessa verksamheter bedrivs dels i kommunal regi genom verksamhetsuppdrag till Leanlink Råd och stöd men även av ideella föreningar, varav en, RSMH, är helt brukarstyrd, vilka sedan många år, erhåller ekonomisk finansiering av kommunen i form av verksamhetsbidrag eller föreningsbidrag.

Nedan redovisas dessa verksamheter och finansiering från nämnden.

Verksamheter	Ersättning från social- och omsorgsnämnden
IFS Trappan, förening som arbetar med studieverksamhet, anhörigstöd	Ca 1,14 mnkr/ år, IOP från 2020
RSMH Fyren, förening, helt brukarstyrd, fokus på samvaro	Ca 715 tkr/år, IOP från 2020
Hantverkshuset (inkl. support- och arbetsteamet), Verksamhetsuppdrag, sysselsättning och samvaro, arbetsstödande insats supported employment	Ca 7,24 mnkr/ år
Lotsen (inkl. yngrelotsen), Verksamhetsuppdrag, sysselsättning och samvaro, yngre målgrupp	Ca 2,83 mnkr/ år
Skog och mark, sysselsättning, supported employment	Ca 2,985 mnkr/ år
Attention, förening neuropsykiatri	Ca 0,105 mnkr (2019 års föreningsbidrag)
Autism och Asbergerföreningen Östergötland, förening neuropsykiatri	Ca 0,054 mnkr (2019 års föreningsbidrag)
Totalt	Ca 15,5 mnkr/ år

Övrig verksamhet inom Linköpings kommun och Region Östergötland riktad till målgruppen

Inom Samordningsförbundet Centrala Östergötland bedrivs ESF-projektet Samordningsbron. Det är en holistisk och tillitsbaserad infrastruktur för samordning och samverkan mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Östergötland, Linköpings kommun, Åtvidabergs kommun och Kinda kommun.

Inom Samordningsbron ryms delprojekten Backaberg, Jonsbo, Drivbänk odling och Drivbänk café. Detta innebär att Samordningsbron i dagsläget erbjuder grundläggande social arbetslivsinriktad rehabilitering, individuell handledning i företagslika miljöer, teoretiska kunskaper, praktik på företag, personlig utveckling och ett nätverk av arbetsgivare. För de som behöver tillhandahåller Samordningsbron även stöd av arbetsterapeut. För att skapa hållbara lösningar mellan arbetstagare och arbetsgivare finns här även ett team av arbetsgivarkoordinatorer.

Även kommunens arbetsmarknadsnämnd har ett arbetsrehabiliterande uppdrag för målgruppen och ett arbete med att samordna nämndernas uppdrag för att nå bättre målluppfyllelse har initierats under 2020.

Dialog med berörda intressenter

Under 2019 har tjänstemän på social och omsorgsförvaltningen haft kontakt med interimsstyrelsen för Fontänhus samt anordnat ett gemensamt möte där samtliga intresseorganisationer och verksamheter för målgruppen som erhåller ekonomiskt stöd från nämnden var inbjudna. Syftet var att diskutera behov och önskemål hos målgruppen samt kartlägga om det finns en större grupp av personer som inte får sina behov tillgodosedda genom de verksamheter som finns idag.

Social och omsorgsförvaltningen har efterfrågat och mottagit synpunkter och underlag från interimsstyrelsen, IFS trappan samt RSMH samt fört dialog med representanter från Region Östergötland, psykiatriska avdelningen. Förvaltningen har även tagit del av projekt och planerad verksamhet finansierad genom Samordningsförbundet. Vidare har kontakter tagits med kommuner där det finns ett Fontänhus bl a Motala kommun, för att få en bild av hur utbyggd övrig verksamhet för målgruppen är inom området sysselsättning/samvaro.

Sammanfattning av målgruppens behov enligt interimsstyrelsen, intresseorganisationerna, Leanlink Råd och stöd samt Region Östergötland.

Vid mötet som hölls för att diskutera frågan om Fontänhus ombads organisationerna efterfråga behov av eventuellt ytterligare verksamhet. Svar har inkommit muntligt och skriftligt.

RSMH: Enligt de medlemmar som de vidtalat (ca 1/3 av de personer som varaktigt besöker verksamheten) framkommer att majoriteten tycker att idén med ett Fontänhus är bra men att de inte tror att det finns ett underlag i Linköpings kommun. De upplever att den målgrupp som Fontänhus vänder sig mot redan har utbudet här i Linköping.

IFS: Vid förfrågningar till ungefär 30-35 deltagare på Trappan är ingen av eleverna positiva till ett Fontänhus. De vill ha sina små mötesplatser kvar där de känner sig trygga i den lilla gruppen med max 12 deltagare i varje grupp. Det finns i flera av grupperna utrymme för flera deltagare. IFS/Trappan uppger att de har ett väl fungerande arbete med att sprida information via vårdcentraler, gruppboendebesök och liknande.

Vid IFS' styrelsemöte 14 november var samtliga överens om att det inte är önskvärt att omvandla den verksamhet som idag finns till ett Fontänhus utan de vill fortsätta som de gör idag med att utveckla verksamheten genom att lyssna på deltagarna, informera och utöka innehållet på Trappan utifrån önskemål men också utifrån den forskning och kunskap som framkommer på olika sätt.

Interimsstyrelsen Fontänhus: Enligt interimsstyrelsen finns personer i målgruppen psykiskt funktionsnedsatta i Linköping som upplever att de inte har det stöd de behöver för att känna samvaro och få stöd i vägen till sysselsättning. Till exempel uppger Schizofreniförbundet att 50% av deras medlemmar inte har någonstans att gå, att inga verksamheter passar eller fungerar för dem.

Styrelsen har träffat och även blivit kontaktade av personer som efterfrågar och vill ha en mer arbetsinriktad verksamhet där de även kan få tillgång till en social rehabilitering för att kunna utvecklas mer samtligt som de får en ökad livskvalité och minskat stigma.

Någon närmare definition av antalet personer eller om dessa har kunskap om det utbud som finns i Linköping har förvaltningen inte kunnat ta del av även om uppgifterna efterfrågats vid flera tillfällen.

Vidare uppger interimsstyrelsen att NPSH (Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa) har beslutat att stå bakom ett Fontänhus i Linköping. I denna organisation är IFS och RSMH medlemmar och har tillsammans röstat fram beslutet.

Region Östergötland: Psykiatriska avdelningen förmedlar att det finns ca 15-20 unga personer under 30 år med psykosjukdom samt unga personer från beroendevården som uppger att de har svårt att identifiera sig med de verksamheter som erbjuds idag.

Enligt uppgift från Beroendekliniken finns totalt ca 160 unga personer i åldern 18-30 som har både beroende – och psykiatridiagnos. Det finns inga uppgifter på hur många av dessa som saknar sysselsättning.

Leanlink Råd och stöd: I samtal med verksamhetschef för Hantverkshuset och Lotsen framkommer att det under det senaste året blivit allt större tryck på yngrelotsen, vilket bekräftar att det finns en allt större efterfrågan av verksamheten från unga.

Bedömning

Linköping har sedan många år tillbaka väl utbyggda öppna insatser för att underlätta insteg till samvaro och sysselsättning för målgruppen psykiskt funktionsnedsatta. Verksamheterna har olika organisation och varierande inriktning, t ex är en förening är helt brukarstyrd medan andra har en mer traditionell styrelse. Några av verksamheterna är uppdrag till Leanlink Råd och stöd. Verksamheterna bedöms anpassade efter de nationella riktlinjerna för vård och stöd vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd (Socialstyrelsen 2018)

Från målgrupperna finns inget uttalat önskemål av att förändra de verksamheter som idag riktas till dem. Det finns en variation av aktiviteter som tilltalar flertalet och som fyller den funktion som de är tänkta att göra.

Interimsstyrelsen för Fontänhus uppger att de haft kontakt med flera personer i olika åldrar som efterfrågar en mer arbetsinriktad verksamhet där man även får tillgång till en social rehabilitering för att kunna utvecklas och få en ökad livskvalitet.

Med hänsyn till den beslutade åtgärdsplanen finns inte utrymme att-prioritera ytterligare aktiviteter med inriktning samvaro, sysselsättning och arbetsinriktad rehabilitering för målgruppen. Alternativet är att omvandla redan befintlig och uppskattad verksamhet.

Däremot är det viktigt att styrelsen får det stöd den behöver för att fortsätta sitt engagemang, bättre kartlägga intresset och behoven samt ordna underlag för att söka sponsring av tex näringsliv för att kunna skapa den oberoende plattform som Fontänhus representerar.

Linköpings kommun kan även skapa förutsättningar bland annat genom att bidra med arenor för möten som kan främja målgruppens intressen samt att tillse att brukardrivna frågor och utvecklingstankar lyfts och prioriteras i kommunala sammanhang.

Förslag

Med stöd av den redovisning som gjorts föreslår social och omsorgsförvaltningen att interimsstyrelsen erhåller ett engångsbelopp på 5 000 kronor som ett verksamhetsbidrag för att stödja fortsatt planering av tillskapande av ett Fontänhus. Medlen kan användas för framtagande av underlag att använda i efterfrågan av sponsring hos näringsliv eller för att söka medel hos statliga organ vid utlysningar för ändamålet. Beloppet ligger inom ramen för social- och omsorgsdirektörens delegation.

Ekonomiska konsekvenser

Föreslagna medel inryms i nämndens budget.

Kommunala mål

Utredningen för tillskapandet av ett Fontänhus kan kopplas till målområde medborgare och då båda underkategorierna: *Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum* samt *Stark gemenskap och människor i arbete*.

Jämställdhet

Både kvinnor och män med psykiska funktionsnedsättningar har rätt till meningsfulla insatser/ verksamheter för sysselsättning.

Samråd

Samråd har skett med berörda brukarorganisationer samt med regionens psykiatriska klinik.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Ej påkallat.

Social- och omsorgsförvaltningen

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Interimsstyrelsen för Fontänhus i
Linköping